Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Central, (judecător: Ghercavii S.)
***dosarul nr.2a-505//*24**

CURTEA DE APEL NORD
Colegiul Civil și de contencios administrativ

DECIZIE

06 februarie 2025 mun. Bălți

Instanța compusă din:
Președintele ședinței Grosu Stanislav
Judecătorii: Țihonschi Alina și Holban Radu
Grefier: Inna Oineagra

examinând în ședință publică, cererea de apel, declarată de lichidatorul SRL „Cereal Logistic", în proces de insolvabilitate, Balan Vladimir și apelul declarat de Nicolae Lupăcescu împotriva hotărârii judecătoriei Bălți, sediul central din 19 octombrie 2021,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Cereal Logistic", în proces de insolvabilitate către Nicolae Lupăcescu privind restituirea îmbogățirii nejustificate, încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată,-

a c o n s t a t a t :

Pretențiile reclamantului:

La data de 21.06.2021, reprezentantul reclamantului SC „Cereal Logistic" SRL, lichidatorul Balan Vladimir a înaintat cerere de chemare în judecată către Lupăcescu Nicolae privind încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii, reclamanta a indicat că, prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central nr.2i-72/2019 din 14.07.2020 s-a dispus intentarea procedurii de faliment simplificat față de SC „Cereal Logistic" SRL iar în calitate de lichidator a fost desemnat administratorul autorizat Balan Vladimir.

În temeiul contractului de împrumut din 01.06.2017, debitorul SC „Cereal Logistic" SRL a acordat către Lupăcescu Nicolae un împrumut în mărime de 215 000,00 lei.

Iar potrivit delegațiilor de retragere a numerarului din contul bancar al SC „Cereal Logistic" SRL, pârâtul Lupăcescu Nicolae a încasat mijloace bănești în sumă de 4 705 900,00 lei pentru achiziționarea producției agricole, care nu au fost rambursate reclamantului.

Împrumutul acordat de către SC „Cereal Logistic" SRL către Lupăcescu Nicolae se confirmă prin dispozițiile de plată emise de reclamant care confirmă achitarea la data de 12.06.2017; 19.06.2017 și 21.06.2017 pe contul bancar al pârâtului a împrumutului în sumă totală de 215 000,00 lei.

Pârâtul a fost notificat prin somația din 03.03,2021 și 26.04.2021 care au ajuns la destinatar la data de 09.03.2021 și respectiv 27.04.2021, însă pârâtul nu a achitat datoria.

La data întocmirii cererii de chemare în judecată, datoria lui Lupăcescu Nicolae față de SC „Cereal Logistic" SRL constituie 4 920 000,00 lei.

În urma neexecutării obligațiilor sale, reclamantul a calculat pârâtului o dobândă de întârziere. Deci la toate plățile datorate de Lupăcescu Nicolae aferente contractului de împrumut și neachitate la scadență urmează a fi achitată în beneficiul reclamantului o dobândă de întârziere în mărime de 11,65% pe perioada de la 09.04.2021 până la achitarea datoriei sau până la adoptarea hotărârii judecătorești cu calcularea acesteia pentru fiecare zi de întârziere. Conform calculului dobânda de întârziere calculată până la data întocmirii cererii de chemare în judecată constituie 4 803,63 lei.

Din considerentul că pârâtul nu și-a executat obligațiile de achitare a datoriei, reclamantul a solicitat admiterea acțiunii prin încasarea din contul pârâtului Lupăcescu Nicolae în beneficiul SC „Cereal Logistic" SRL a datoriei în mărime de 4 920 900,00 lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 4 803,63 lei și a cheltuielilor de judecată.

SRL „Cereal Logistic" și-a întemeiat cererea în drept pe prevederile art. 109 din legea insolvabilității, articolelor 906, 1242 alin. (1), 1247 alin. (4), 1979 alin. (1), 1984 alin. (1), 1985 alin. (1), 874 (în redacția din 01.03.2019), 942 (în redacția din 01.03.2019), 858 alin. (1) (în redacția din 01.03.2019), 874 alin. (4) (în redacția din 01.03.2019) din Codul civil.

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea judecătoriei Bălți, sediul central din 19 octombrie 2021 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Cereal Logistic", și s-a încasat de la Nicolae Lupăcescu în beneficiul SRL „Cereal Logistic" suma de 4 920 900,00 lei, dobânda de întârziere în sumă de 13 244,29 lei. S-a încasat de la SRL „Cereal Logistic" în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 50 000,00 lei în termen de nu mai târziu de 6 luni din data adoptării hotărârii. S-a respins pretenția SRL „Cereal Logistic" către Nicolae Lupăcescu privind încasarea cheltuielilor de judecată.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu hotărârea menționată, la data de 25.10.2024, lichidatorul SRL „Cereal Logistic", în proces de insolvabilitate, Balan Vladimir a contestat hotărârea primei instanţe, solicitând casarea hotărârii în partea în care s-a respins cerința reclamantului de încasare a cheltuielilor de judecată și prin care s-a dispus de a încasa de la reclamant taxa de stat în mărime de 50 000,00 lei, cu adoptarea în această parte a unei noi hotărâri de admiterea integrală a acțiunii și încasarea taxei de stat de la Nicolae Lupăcescu.

La 19 noiembrie 2021 Nicolae Lupăcescu a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți, sediul central din 19 octombrie 2021, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii cu emiterea unei noi prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă.

Potrivit art.362 alin.(1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

La caz, s-a stabilit cu certitudine că, dispozitivul hotărârii contestate cu apel a fost emis în ședință de judecată publică la 19.10.2021, astfel cererile de apel din 25.10.2021 și 19.11.2021 au fost declarate în termen.

Argumentele părţilor:

În motivarea apelului, lichidatorul SRL „Cereal Logistic", în proces de insolvabilitate,

Vladimir Balan a reținut că prima instanță a respins cererea privind încasarea cheltuielilor de judecată de la pârât pe motiv că la dosar nu au fost prezentate probe ce ar confirma achitarea acestor cheltuieli din partea reclamantului.

Apelantul consideră eronată aprecierea instanței de fond în această privință, ori instanța nu a ținut cont de prevederile art. 94 CPC, care reglementează modalitatea de repartizare a cheltuielilor de judecată în dependență de soluția pronunțată asupra cerințelor înaintate de reclamant.

La caz, consideră că este evident ca fiind dispusă amânarea achitării taxei de stat după examinarea cauzei, prin efectul legii și anume conform art. 86 alin. (2) CPC, drept urmare a admiterii acțiunii reclamantului, instanța de fond era obligată să pună pe seama pârâtului achitarea taxei de stat pentru examinarea acțiunii în judecată, dar nu să dispună încasarea acesteia de la reclamant, dreptul la un proces echitabil al reclamantului.

De altfel, a reținut că, fiind amânată pentru reclamant achitarea taxei de stat, nu era necesară prezentarea probelor privind achitarea taxei de stat de către reclamant la buget, iar admiterea acțiunii a constituit temei de a trece această obligație de achitare a taxei de stat pe seama pârâtului, dar nu de a o menține în continuare pe seama reclamantului.

În motivarea apelului, apelantul Nicolae Lupăcescu a invocat că, instanța de fond a calificat mijloacele bănești pentru achiziționarea produselor agricole, drept împrumut, ceea ce denotă aplicarea și interpretarea eronată a legislației în vigoare, precum și faptul că instanța de fond nu a intrat în esența acțiunii și a examinat superficial cauza.

Reclamația și somația au fost expediate abia la data de 18 mai 2021 respectiv la data de 26 aprilie 2021, iar acțiunea în instanța de judecată a fost înaintată abia la 21 iunie 2021, ceea ce denotă tardivitatea pretențiilor înaintate.

Consideră ca fiind pasibilă de casare hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central din 19 octombrie 2021 emisă în prezenta cauză, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin referința depusă la cererea de apel înaintată de Nicolae Lupăcescu, lichidatorul SRL „Cereal Logistic”, în proces de insolvabilitate, Vladimir Balan a solicitat respingerea apelului declarat de Nicolae Lupăcescu.

Totodată a invocat că, reieșind din materialele cauzei nu sunt stabilite anumite termene pentru executarea obligației de către pârât, ori astfel de termene nici nu au fost invocate de apelant în cererea sa.

Nicolae Lupăcescu a deținut funcția de administrator al SRL „Cereal Logistic” până la data intentării procesului de insolvabilitate, adică până la data de 14 iulie 2020. Respectiv, acesta nu avea interes de a pretinde de la el personal achitarea mijloacelor bănești în favoarea SRL „Cereal Logistic” sau de a livra careva mărfuri și servicii. Această circumstanță a încetat doar odată cu intentarea procesului de insolvabilitate, când

în calitate de lichidator a fost desemnat actualul administrator autorizat. Astfel, prin prisma art. 400 Cod civil, este evident că la caz există un temei de suspendare a curgerii termenului de prescripție extinctivă, până la data intentării procesului de insolvabilitate și anume 14 iulie 2020.

Reține că Nicolae Lupăcescu nu a invocat nici un argument și nu a prezentat probe că ar fi avut careva impedimente de a înainta o cerere de invocare a tardivității la examinarea cauzei în prima instanță, unde acesta a fost și a făcut cunoștință cu materialele dosarului și a cunoscut despre pretențiile înaintate față de el. În condițiile date, prin prisma art. 186/1 CPC, apelantul nu mai este în drept de a invoca tardivitatea în instanța de apel. Reieșind din cele expuse, consideră argumentele privind tardivitatea invocată de apelant ca fiind neîntemeiată și solicită de a fi respinsă.

Prin Decizia Curții de Apel Bălți din 30.12.2022, apelul declarat de lichidatorul SRL „Cereal Logistic", în proces de insolvabilitate, Balan Vladimir a fost respins, iar apelul declarat de Nicolae Lupăcescu a fost admis. S-a casat integral hotărârea judecătoriei Bălți, sediul central din 19 octombrie 2021 și s-a pronunțat o hotărâre nouă după cum urmează: S-a admis în parte cererea de chemare în judecată înaintată de SC „Cereal Logistic" SRL către Lupăcescu Nicolae privind încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată, restituirea îmbogățirii fără justă cauză. S-a încasat de la Lupăcescu Nicolae în beneficiul SRL „Cereal Logistic", în proces de insolvabilitate, datoria în sumă de 215 000,00 lei cu statut de împrumut, și dobândă de întârziere în sumă de 13 244,29 lei. S-a încasat în beneficiul statului de la Nicolae Lupăcescu taxa de stat în cuantum de 6 847,00 lei. În rest, acțiunea s-a respins ca fiind neîntemeiată. S-a obligat SRL „Cereal Logistic", în proces de insolvabilitate, la plata taxei de stat în beneficiul statului în cuantum de 50 000,00 lei în termen de 6 luni de la data pronunțării deciziei, 30.12.2022 până la 30.06.2023.

Prin Decizia Curții Supreme de Justiție din 15.05.2024, recursul declarat de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Cereal Logistic", în proces de insolvabilitate, Balan Vladimir a fost admis. S-a casat integral decizia din 30 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Cereal Logistic", în proces de insolvabilitate împotriva lui Lupăcescu Nicolae cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată și se trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauze în instanța de apel pentru ședința fixată la 23.01.2025, părțile nu s-au prezentat, la data de 12.11.2024, lichidatorul SRL „Cereal Logistic", în proces de insolvabilitate, Balan Vladimir a depus o cerere de examinarea cauzei în lipsă prin intermediul Direcției de Evidență și Documentare Procesuală a Curții de Apel Nord.

În conformitate cu dispozițiile art. 379 alin. (2) Cod procedură civilă, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului. În consecință, coroborând normele enunțate, Colegiul civil a considerat posibilă examinarea apelului în lipsa părților neprezente.

Aprecierea instanţei de apel:

Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces, a materialelor din dosar, Colegiul civil consideră că apelul declarat de Lupăcescu Nicolae urmează a fi respins, iar apelul, declarat de lichidatorul SRL „Cereal Logistic", în proces de insolvabilitate, Balan Vladimir urmează a fi admis și hotărârea primei instanțe casată parțial cu emiterea unei noi hotărâri din următoarele considerente.

Conform art.385 lit. c) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanţe, emițând o nouă hotărâre.

Conform art.386 alin. (1) Cod de procedură civilă, hotărârea primei instanţe se casează sau se modifică de instanța de apel dacă:

a) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin;

b) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente;

c) concluziile primei instanţe, expuse în hotărâre, sunt în contradicţie cu circumstanţele cauzei;

d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

În cadrul examinării cauzei, Colegiul Civil a constatat că potrivit contractului de împrumut din 01 iunie 2017 SRL „Cereal Logistic" a transmis cu împrumut lui Nicolae Lupăcescu suma de 1 000 000,00 lei (Vol. I, f.d. 9).

Prin ordinele de plată nr.7 din 12.06.2017, nr.10 din 19.06.2017 și nr.12 din 21.06.2017, apelantului Nicolae Lupăcescu i s-a acordat de către SRL „Cereal Logistic" un împrumut în cuantum de 215 000,00 lei (Vol. I, f.d.10-11).

Potrivit pct. 1.2 al contractului de împrumut din 01.06.2017 suma împrumutului se oferă împrumutatului pe un termen nelimitat, iar pct.2.5 prevede că la expirarea termenului indicat în pct.1.2 împrumutatul se obligă să restituie împrumutătorului suma primită conform prezentului contract în ordinea și în condițiile indicate în contract și să achite împrumutătorului dobânda ce-i revine.

Conform clauzei contractuale înserate la pct. 2.4 în cazul neîndeplinirii de către împrumutat a condițiilor contractului în vederea folosirii conform destinației a sumei împrumutului, inclusiv cazurile de încălcare a obligațiilor prevăzute în 2.3 al contractului împrumutătorul este în drept să ceară de la împrumutat restituirea anticipată a sumei împrumutului și plata dobânzii cuvenite (Vol. I, f.d.9).

Potrivit delegației nr. 9 privind retragerea de numerar la data de 19 iulie 2017 SRL „Cereal Logistic” a autorizat pe Nicolae Lupăcescu să retragă suma de 500 000,00 lei pentru achiziționarea produselor agricole (Vol. I, f.d. 13).

Potrivit ordinului de eliberare a numerarului nr. 9 din aceeași dată Nicolae Lupăcescu a primit suma menționată (Vol. I, f.d. 14 verso).

Potrivit delegației nr. 10 privind retragerea de numerar la 20 iulie 2017 SRL „Cereal Logistic” a autorizat pe Nicolae Lupăcescu să retragă suma de 50 000,00 lei pentru achiziționarea produselor agricole (Vol. I, f.d. 14).

Potrivit ordinului de eliberare a numerarului nr. 10 din aceiași dată Nicolae Lupăcescu a primit suma de 50 000,00 lei (Vol. I, f.d. 15 verso).

Potrivit delegației nr. 11 privind retragerea de numerar la 21 iulie 2017 SRL „Cereal Logistic” a autorizat pe Nicolae Lupăcescu să retragă suma de 400 000,00 lei destinația plății fiind achiziționarea produselor agricole (Vol. I, f.d.15).

Potrivit ordinului de eliberare a numerarului nr. 11 din aceiași dată Nicolae Lupăcescu a primit suma de 400 000,00 lei (Vol. I, f.d. 16 verso).

Conform delegației nr. 15 privind retragerea de numerar la 24 iulie 2017 SRL „Cereal Logistic” a autorizat pe Nicolae Lupăcescu să retragă suma de 600 000,00 lei pentru achiziționarea produselor agricole (Vol. I, f.d. 16).

În conformitate cu ordinul de eliberare a numerarului nr. 15, la 24 iulie 2017 Nicolae Lupăcescu a primit suma menționată (Vol. I, f.d. 17 Verso).

Potrivit delegației nr. 16 privind retragerea de numerar la 31 iulie 2017 SRL „Cereal Logistic” a autorizat pe Nicolae Lupăcescu să retragă suma de 480 000,00 lei destinația plății fiind achiziționarea produselor agricole (Vol. I, f.d. 17).

Potrivit ordinului de eliberare a numerarului nr. 16 din aceiași dată Nicolae Lupăcescu a primit suma de 480 000,00 lei (Vol. I, f.d.18 verso).

Potrivit delegației nr. 7 privind retragerea de numerar la 14 iulie 2017 SRL „Cereal Logistic” a autorizat pe Nicolae Lupăcescu să retragă suma de 230 000,00 lei destinația plății fiind achiziționarea produselor agricole (Vol. I, f.d. 18).

Potrivit ordinului de eliberare a numerarului nr. 7 din aceiași dată Nicolae Lupăcescu a primit suma de 230 000,00 lei (Vol. I, f.d.12).

Potrivit delegației nr. 8 privind retragerea de numerar la 18 iulie 2017 SRL „Cereal Logistic” a autorizat pe Nicolae Lupăcescu să retragă suma de 500 000,00 lei destinația plății fiind achiziționarea produselor agricole (Vol. I, f.d. 19).

Potrivit ordinului de eliberare a numerarului nr. 11 din aceiași dată Nicolae Lupăcescu a primit suma de 500 000,00 lei (Vol. I, f.d. 13 verso).

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central nr. 2i-72/2019 din 14.07.2020 s-a dispus intentarea procedurii de faliment simplificat față de SRL „Cereal Logistic”, iar în calitate de lichidator al debitorului a fost desemnat administratorul autorizat Vladimir Balan (Vol. I, f.d. 7).

Potrivit art. 107 din Legea insolvabilității nr. 149 din 29.06.2012, (1) după intentarea procedurii de insolvabilitate sau a procedurii simplificate a falimentului, administratorul şi/sau lichidatorul vor lua neîntârziat în primire şi administrare toate bunurile care aparţin masei debitoare. (2) Administratorul/lichidatorul, în baza hotărârii de intentare a

procedurii de insolvabilitate şi/sau a încheierii instanţei de insolvabilitate, impune, prin executare silită, predarea bunurilor aparţinând masei debitoare care se găsesc la debitor sau la terţi, cu evacuarea forţată a persoanelor care le deţin în posesie sub orice formă. În baza actului judecătoresc, administratorul/lichidatorul va dispune prin ordin intrarea, reţinerea, ridicarea, eliberarea, evacuarea, instalarea, sigilarea şi sechestrarea bunurilor incluse în masa debitoare. (3) Actele emise de administrator/lichidator în scopul executării hotărârii de intentare a procesului de insolvabilitate şi/sau încheierii judecătoreşti privind preluarea bunurilor ce aparţin masei debitoare se asimilează actelor emise de executorul judecătoresc.

La data de 21.06.2021, reprezentantul reclamantului SC „Cereal Logistic” SRL, lichidatorul Balan Vladimir a înaintat cerere de chemare în judecată către Lupăcescu Nicolae privind încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea judecătoriei Bălți, sediul central din 19 octombrie 2021 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Cereal Logistic”, și s-a încasat de la Nicolae Lupăcescu în beneficiul SRL „Cereal Logistic” suma de 4 920 900,00 lei, dobânda de întârziere în sumă de 13 244,29 lei. S-a încasat de la SRL „Cereal Logistic” în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 50 000,00 lei în termen de nu mai târziu de 6 luni din data adoptării hotărârii. S-a respins pretenția SRL „Cereal Logistic” către Nicolae Lupăcescu privind încasarea cheltuielilor de judecată.

Conform art. 373 Cod de procedură civilă, (1) instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. (2) În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. (3) În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. (5) Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. (6) Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor când consimte şi când hotărârea este atacată şi de alţi participanţi la proces.

Prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar invocate de părți şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit art. 7 alin. (1-5) din Codul civil, (1) Legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică şi nici nu suprimă condiţiile de constituire a unei situaţii juridice constituite anterior, nici condiţiile de stingere a unei situaţii juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică şi nu desfiinţează efectele deja produse ale unei situaţii juridice stinse sau în curs de realizare. (2) Legea nouă este aplicabilă situaţiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare. (3) De la data intrării în vigoare a legii noi, efectele legii vechi încetează, cu excepţia cazurilor în care legea nouă prevede altfel. (4)

În cazul situaţiilor juridice contractuale în curs de realizare la data intrării în vigoare a legii noi, legea veche va continua să guverneze natura şi întinderea drepturilor şi obligaţiilor părţilor, precum şi orice alte efecte contractuale, dacă legea nouă nu prevede altfel. (5) În situaţiile prevăzute la alin.(4), dispoziţiile legii noi se aplică modalităţilor de exercitare a drepturilor sau de executare a obligaţiilor, precum şi de înstrăinare, preluare, transformare sau de stingere a acestora. De asemenea, dacă legea nouă nu prevede altfel, clauzele unui act juridic încheiat anterior intrării în vigoare a legii noi contrare dispoziţiilor ei imperative sînt, de la această dată, lipsite de orice efect juridic.

Având în vedere că raportul juridic între părțile litigante privind restituirea împrumutului, a apărut până la data intrării în vigoare a modificărilor Codului civil din 01.03.2019, totodată, fiind în curs de realizare, respectiv litigiul este guvernat de Codul civil atât în redacția de până la 01.03.2019 cât și în redacția de după 01.03.2019. Ceea ce ține de încasarea mijloacelor bănești obținute prin îmbogățire nejustificată, colegiul civil consideră că este guvernată de Codul civil de până la modernizarea ce a avut loc la 01.03.2019.

Potrivit prevederilor art.9 alin.1) şi alin. 2), lit. a), g) Codul civil (în redacția Legii din 01.03.2019), drepturile şi obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sunt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligaţii civile, pornind de la principiile legislaţiei civile. Drepturile şi obligaţiile civile apar a) din contracte şi din alte acte juridice, g) în urma îmbogăţirii fără justă cauză.

Conform art. 10 alin. (1) Cod civil (în redacția de după 01.03.2019), persoanele fizice şi juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile şi să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică şi cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Potrivit art. 15 alin. (1) Cod civil (în redacția Legii din 01.03.2019) apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

În conformitate cu prevederile art. 666 alin. (1) și (2) Cod civil (în redacția de până la 01.03.2019), (1) contract este acordul de voinţă realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice. (2) Contractului îi sunt aplicabile normele cu privire la actul juridic.

Potrivit art. 867 Cod civil (în redacția Legii de până la 01.03.2019) (1) prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părţi (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeaşi sumă sau bunuri de acelaşi gen, calitate şi cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date. (2) Contractul de împrumut este gratuit dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

În conformitate cu art. 869 alin. (4) Cod civil (în redacția Legii de până la 01.03.2019), dacă în contractul de împrumut nu este stabilit nici termenul de restituire, nici termenul de preaviz, împrumutul trebuie restituit în decursul a 30 de zile de la data la care împrumutatul a primit cererea de restituire.

În contractul de împrumut încheiat la 01.06.2017 între SRL „Cereal Logistic” și Nicolae Lupacescu nu este prevăzut termenul de restituire a împrumutului acordat.

Astfel, potrivit art. 1247 alin.4 din Cod civil (redacția Legii din 01.03.2019) dacă în contractul de împrumut nu este stabilit nici termenul de restituire, nici termenul de preaviz, împrumutul trebuie restituit în decursul a 30 de zile de la data la care împrumutatul a primit cererea de restituire.

În vederea soluționării litigiului pe cale extrajudiciară lichidatorul SRL „Cereal Logistic", în proces de insolvabilitate, Vladimir Balan a expediat în adresa lui Nicolae Lupăcescu la data de 08.04.2021; 26.04.2021 somații prin care s-a solicitat restituirea de către ultimul SRL „Cereal Logistic" a împrumutului în sumă de 215 000,00 lei și sumei de 4 705 900,00 lei cu statut de îmbogățire fără justă cauză (Vol. I, f.d. 22, 24).

La 18.05.2021 lichidatorul SRL „Cereal Logistic" Balan Vladimir a solicitat, în mod repetat, de la Nicolae Lupăcescu restituirea împrumutului în cuantum de 215 000,00 lei și a mijloacelor bănești în sumă de 4 705 900,00 lei, invocându-se a fi dobândite ca urmare a îmbogățirii nejustificate.

În conformitate cu prevederile art. 942 alin.1-2 Cod civil(1) în cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadenţă, creditorul are dreptul la dobândă de întârziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenţei plăţii până la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin.(2) ori la o altă rată prevăzută de dispoziţiile legale speciale.(2) Rata dobânzii de întârziere este egală cu rata prevăzută la art.874 plus 5 puncte procentuale pe an, în cazul în care debitorul este un consumator, sau 9 puncte procentuale pe an, în celelalte cazuri. Cu toate acestea, dacă înainte de scadenţă obligaţia pecuniară era purtătoare de dobândă prevăzută de contract, în scopul determinării ratei dobânzii de întârziere, creditorul poate înlocui rata prevăzută la art.874 cu rata dobânzii prevăzute de contract.

Potrivit art.874 alin.1 Cod civil în cazul în care, conform legii sau contractului, obligaţia este purtătoare de dobândă, se plăteşte o dobândă egală cu rata de bază a Băncii Naţionale a Moldovei aplicabilă conform alin.(2) dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată.

Apelantul-pârât Nicolae Lupăcescu, fiind în întârziere din 08.04.2021 este obligat la plata unei dobânzi de întârziere în beneficiul SRL „Cereal Logistic" în sumă de 13 244,29 lei, reieșind din suma datorată de 215 000,00 lei, potrivit calculului dobânzii de întârziere după formula D(suma datoriei) x (X(rata de refinanțare a BNM) + 9%)/ 365 zile x Y (numărul de zile de întârziere pentru perioada solicitată: 09.04.2021 – 18.10.2021 – 193 zile (Vol. I, f.d.60).

Colegiul Civil consideră că instanța de fond corect a încasat împrumutul în sumă de 215 000,00 lei și dobânda de întârziere - 13 244,29 lei, considerând întemeiată cerința lichidatorului SRL „Cereal Logistic", administratorului autorizat Balan Vladimir către Nicolae Lupăcescu.

Referitor la cerința apelantului-reclamant lichidatorului SRL „Cereal Logistic", administratorului autorizat Balan Vladimir către Lupăcescu Nicolae privind încasarea sumei de 4 705 900,00 lei cu statut de îmbogățire nejustificată, Colegiul la fel reține justă soluția instanței de fond de admiterea integrală a pretenției înaintate or, potrivit delegațiilor prezentate la materialele cauzei, împreună cu ordinele de eliberare a

numerarului se atestă că suma de 4 705 900,00 a fost eliberată din contul SRL Cereal Logistic lui Lupăcescu Nicolae.

De altfel, potrivit art. 1389 alin. (1) Cod Civil (în vigoare până la 01.03.2019), persoana care, fără temei legal sau contractual, a dobândit ceva (acceptant) ca urmare a executării unei prestații de către o altă persoană (prestator) sau a realizat în alt mod o economie din contul altuia este obligată să restituie acestei alte persoane ceea ce a primit sau a economisit. Nu este relevant faptul dacă îmbogățirea fără justă cauză a avut loc ca rezultat al comportamentului uneia dintre părți, a unui terț sau ca urmare a unei cauze independente de voința lor.

Îmbogățirea nejustificată reprezintă faptul juridic licit, care conform prevederilor art. 8 CPC generează drepturi și obligații pentru participanții la raportul juridic civil, prin care are loc mărirea patrimoniului unei persoane prin micșorarea corelativă a patrimoniului altei persoane. Din acest fapt juridic, i-a naștere un raport obligațional, în cadrul căruia, cel care şi-a mărit patrimoniul va trebui să restituie celui în sărăcit valoarea îmbogățirii sale. Creditorul este cel însărăcit, iar debitorul este cel îmbogățit. Dacă debitorul, nu-şi îndeplinește obligațiunile de restituire, creditorul poate înainta o acțiune în justiție, prin care să pretindă restituirea, acțiunea numindu-se „actio in rem verso”.

Îmbogățirea nejustificată dă naștere la un raport obligațional prin care îmbogățitul e obligat să restituie însărăcitului valoare îmbogățirii, restituire făcută în natură (conform articolului 1392 alin. (1) Cod Civil, bunul dobândit fără justă cauză). În celelalte cazuri, restituirea se face în echivalent bănesc (în cazul imposibilității restituirii în natură).

Colegiul civil reține că, acțiunea în restituire întemeiată pe instituția îmbogățirii fără justă cauză impune verificarea îndeplinirii următoarelor condiții:

- mărirea unui patrimoniu, prin dobândirea unei valori apreciabile în bani;
- micșorarea altui patrimoniu, ca o consecință a măririi celui dintâi;
- existența unei legături între sporirea unui patrimoniu şi diminuarea celuilalt, în sensul că ambele fenomene, adică atât sporirea, cât şi micșorarea, să fie efectul unei cauze unice (privită ca fapt juridic sau eveniment, iar nu ca o legătură cauzală între mărirea unui patrimoniu și micșorarea celuilalt).

Din materialele cauzei se atestă cu certitudine că Lupăcescu Nicolae a primit de la SRL Cereal Logistic mijloace bănești în sumă totală de 4 705 900 lei în scopul achiziționării produselor agricole. (f.d. 13-19, 29-37 Vol.I).

Nicolae Lupăcescu a prezent înscrisuri în susținerea poziției sale precum că nu a însușit mijloacele bănești ridicate de pe conturile bancare ale societății ci în scopul achiziționării mărfurilor și decontărilor cu agenți economici SRL „CRT-Montaj” și SC „Olgzavas-Grup” SRL: Acte de achiziție a mărfurilor seria DAA nr.11768681 din 06 octombrie 2017 – la suma de 323 000,00 lei (Vol. I, f.d.136); seria DAA nr.11768682 din 07 octombrie 2017 - la suma de 206 500,00 lei (Vol. I, f.d. 137); seria DAA nr.11768680 din 05 octombrie 2017 – 84 000,00 lei (Vol. I, f.d. 138); seria DAA nr.11768679 din 04 octombrie 2017 – 266 000,00 lei (Vol. I, f.d. 139), în total 879 500,00 lei; actul de verificare a decontărilor între SRL „Cereal Logistic” și SRL „CRT-Montaj” potrivit căruia rulajul decontărilor începând cu 14.07.2017 – 31.12.2017 constituia suma de 4 795 252,50 lei (Vol. I, f.d. 159-160).

Act de verificare a decontărilor în perioada 01.01.2017-31.12.2017 dintre SC „Olgzavas-Grup” SRL și SRL „Cereal Logistic”, rulajul fiind de 445 215,00 lei (Vol. I, f.d. 162).

Prin actele de achiziție prezentate de către Lupăcescu Nicolae în instanța de apel s-a invocat achiziția mărfurilor doar în valoare de 879 500,00 de lei, iar prin cererea de chemare în judecată s-a solicitat încasarea unei datorii în mărime de 4 920 900,00 de lei, dintre care 215 000,00 lei aferent împrumutului acordat.

Deoarece intimatul nu a prezentat nici o probă unde este marfa achiziționată prin actele nominalizate și ce a făcut cu ea, nefiind prezentat nici un argument și nici o probă cu privire la datoria restantă, Colegiul va desconsidera probele prezentate ca fiind neconcludente.

Lupăcescu Nicolae nu a argumentat şi nu a probat care a fost scopul ridicării banilor, conform delegațiilor de ridicare a mijloacelor bănești din contul bancar al SRL „Cereal Logistic” pentru achiziționarea producției agricole, transmiterii către alte companii şi vânzarea ulterioară a acestei producții către persoane terțe persoane.

De altfel, în condițiile stabilite în art. 119^1 alin. (1) Cod de Procedură Civilă RM, „Toate probele se prezintă, sub sancţiunea decăderii, în termenul stabilit de instanța de judecată, în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, dacă legea nu prevede altfel. În cazul prezentării probelor contrar condițiilor prevăzute de lege, judecătorul dispune restituirea acestora printr-o încheiere protocolară”.

Alin. (2) al aceluiași articol stabilește că „Proba care nu a fost prezentată în condiţiile alin. (1) nu va mai putea fi administrată pe parcursul procesului decât în cazul în care:

b) participantul a fost în imposibilitate de a prezenta proba în termen;

c) administrarea probei nu duce la întreruperea ședinței”.

Or, potrivit art. 372 alin. (1) Cod Procedură Civilă RM, „Părţile şi alţi participanţi la proces au dreptul să prezinte noi probe dacă acestea respectă prevederile art. 119^1 alin. (2), dacă acestea nu au fost reclamate de către prima instanță la cererea participanților la proces sau dacă au fost restituite în mod nejustificat de către prima instanţă”.

În astfel de condiții, oportunitatea prezentării probelor la o etapă necorespunzătoare nu a fost demonstrată, termenul de prezentare a acestora fiind depășit.

Având în vedere cele expuse, Colegiul Civile va menține hotărârea judecătoriei Bălți, sediul central din 19 octombrie 2021 în latura încasării de la Lupăcescu Nicolae în beneficiul SC „Cereal Logistic” SRL suma de 4 920 900,00 lei.

Contrar alegațiilor apelantului Lupăcescu Nicolae referitor la depășirea termenului de înaintare în instanța de judecată a cererii privind aplicarea excepției de tardivitate, Colegiul reține că potrivit art. 186^1 alin. (1) Cod Procedură Civilă RM, „Cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripţia, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripție sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepției, instanța de

judecată examinează excepția de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen”.

Alin. (2) al aceluiași articol stabilește că „Excepția de tardivitate și, după caz, repunerea în termen se soluționează în ședință de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanților citați legal nu împiedică examinarea cererilor”.

Cu referire la normele invocate, Colegiul civil reține că instanța de apel nu este competentă de a soluționa cererile privind ridicarea excepției de tardivitate, urmând doar să dea apreciere corectitudinii aplicării acesteia de către instanțe de fond, în ordine de recurs conform art. 186[1] alin. (4) Cod Procedură Civilă.

Într-o altă ordine de idei, potrivit art.82 Cod de procedură civilă, Cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei.

Conform art. 86 alin.(2) Cod de procedură civilă, Persoanele juridice declarate în stare de insolvabilitate, la introducerea în instanţa de judecată a acţiunilor de urmărire a creanţelor debitoare, de anulare a actelor juridice fictive sau frauduloase, a garanţiilor acordate, a tranzacţiilor încheiate şi a actelor de transfer de proprietate, precum şi la atacarea hotărârilor judecătoreşti adoptate pe marginea acestor litigii, plătesc taxa de stat după examinarea cauzei, dar nu mai tîrziu de 6 luni din data adoptării de către instanţa de judecată a hotărârii.

Conform art. 3 lit. a) din Legea taxei de stat nr. 216-XII din 3 decembrie 1992, cu modificările ulterioare, tarifele taxei de stat se stabilesc pentru cererile de chemare în judecată privitor la litigiile cu caracter patrimonial, cererile de contestare a unui titlu executoriu sau a unui alt document prin care încasarea se produce în mod incontestabil 3 % din valoarea acțiunii sau din suma încasată, dar nu mai puțin de 150 lei şi nu mai mult de 25000 lei de la persoanele fizice şi nu mai puțin de 270 lei şi nu mai mult de 50000 lei de la persoanele juridice.

Prin încheierea din 25.06.2021 a fost amânată achitarea taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată în sumă de 50 000,00 lei, după examinarea cauzei dar nu mai târziu de 6 luni din data adoptării de către instanța de judecată a hotărârii, instanța de judecată va dispune încasarea din contul reclamantului SC „Cereal Logistic” SRL în contul statului a taxei de stat în sumă de 50 000,00 lei în termen de nu mai târziu de 6 luni din data adoptării prezentei hotărâri.

În conformitate cu art. 94 alin. (1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Astfel, instanța de fond incorect a încasat taxa de stat din contul reclamantului, or acesta a avut câștig de cauză.

De altfel, Colegiul Civil reține că taxa de stat, la depunerea cererii de chemare în judecată, urmează a fi compensată din contul pârâtului Lupăcescu Nicolae în mărime de 25 000,00 lei, or acesta are calitatea de persoană fizică.

La fel instanța de apel constată că la depunerea cererii de apel, apelantul Lupăcesu Nicolae nu a achitat taxă de stat.

Conform prevederilor Legii Taxei de stat nr. 213 din 216-XII din 3 decembrie 1992 aplicabilă speței, pentru cererile cu caracter patrimonial, taxa de stat pentru persoanele fizice constituie 3% din valoarea acțiunii însă nu poate depăși 25 000 lei.

Conform art. 3 lit. j) din Legea taxei de stat nr. 216-XII din 3 decembrie 1992, cu modificările ulterioare, pentru cererile de apel împotriva hotărârilor instanțelor judecătorești sau alte cereri (plângeri), iar în cazul litigiilor cu caracter patrimonial se va încasa o taxă în mărie de 75% din taxa calculată din suma contestată.

Prin urmare, ținînd cont de valoarea sumelor contestate de apelantul Lupăcescu Nicolae, de la acesta urmează a fi încasată în contul statului taxă de stat în mărime de 18 750,00 lei.

În atare circumstanțe, Colegiul Civil va casa parțial hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central din 19 octombrie 2021 în latura încasării cheltuielilor de judecată din contul SRL „Cereal Logistic” și în această latură va încasa din contul lui Lupăcescu Nicolae taxa de stat la depunerea cererii de chemare în judecată.

În conformitate cu art.385 lit.c) CPC, Colegiul civil,-

Decide:

Se respinge apelul declarat de Lupăcescu Nicolae.

Se admite cererea de apel, declarată de lichidatorul SRL „Cereal Logistic”, în proces de insolvabilitate, Balan Vladimir.

Se casează parțial hotărârea judecătoriei Bălți, sediul central din 19 octombrie 2021, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Cereal Logistic”, în proces de insolvabilitate către Nicolae Lupăcescu privind restituirea îmbogățirii nejustificate, încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată, în latura încasării taxei de stat de la SRL „Cereal Logistic” și în această latură se pronunță o nouă hotărâre după cum urmează:

Se încasează de la Lupăcescu Nicolae taxă de stat în contul statului pentru instanța de fond 25 000 lei. În rest dispozițiile hotărârii din 19.10.2021 se mențin.

Se încasează de la Lupăcescu Nicolae taxă de stat în contul statului pentru instanța de apel 18 750 lei.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs, la Curtea Supremă de Justiție, în termen de două luni de la comunicare, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele completului,
judecător Grosu Stanislav

Judecătorii: Țihonschi Alina Holban Radu